

Missä kestävyys kohtaa turvan

Keski-Suomen hallitusohjelmatavoitteet 2027–2031

KS

Keski-Suomi
Mellersta Finland
Central Finland

K

Hallitusohjelma- teemamme:

1. Kestävä kasvu syntyy alueella
2. Julkinen rahoitus tasapainoon
3. Turvallisuus ja huoltovarmuus
4. Saavutettava Keski-Suomi
5. Osaaminen, koulutus ja sivistys

1. Kestävä kasvu syntyy alueella

Rohkeus, osaaminen ja yritteliäisyys vievät Keski-Suomea eteenpäin. Tiivis TKI-toiminta synnyttää osaamislähtöisiä innovaatioita, jotka muuttuvat kilpailueduksi ja avaavat vientimarkkinoita.

Työttömyys taittuu, kun osaaminen kohtaa työelämän tarpeet ja tuki ohjataan oikeaan hetkeen; oikealle ihmiselle ja oikeaan palveluun.

Kasvua kiihdyttävät uudet investoinnit. Keski-Suomen on oltava kiinnostava kohde sijoittautua. Investointimahdollisuudet, sujuvat yhteydet ja osaava työvoima tekevät Keski-Suomesta houkuttelevan ja vahvistavat maakunnan kilpailukykyä.

Viestimme on kirkas: täällä kaiken keskellä yritykset voivat kasvaa ja menestyä myös kansainvälisesti.

Kestävän kasvun tavoitteet:

- Laaditaan valtion ja maakuntien yhteistyönä Länsi-Suomen uudistuvan teollisuuden kasvu- ja uudistumisohjelma. Käynnistetään aluekehittämiskeskustelut korvaava valtion ja maakuntien välinen kasvusopimusmenettely.
- Turvataan vihreän siirtymän investoinnit mahdollistava puhtaan energian saanti Keski-Suomessa. Vahvistetaan sähköverkon kapasiteettia ja selvitetään, miten Keski-Suomi kytkeytyy kansallisiin kaasuverkkoihin.

Kestävän kasvun tavoitteet:

- TKI-rahoitusta on tarjottava myös pk-yritysten erityistarpeisiin. Business Finlandin tulee vahvistaa läsnäoloaan Keski-Suomessa.
- Varmistetaan saumaton yhteistyö työllisyyspalvelujen välillä. Ensisijaisen tärkeää on varmistaa, että työnhakijoiden osaaminen vastaa työelämän tarpeita. Kiinnitetään erityistä huomiota pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden ratkaisemiseen. Selkiytetään osaamisperustaisen maahanmuuton Suomeen saapumisen ja asettumisen lupaprosesseja sekä palveluja.

2. Julkinen rahoitus tasapainoon

Valtionosuusjärjestelmän tehtävä on varmistaa, että kuntien vastuulla olevat peruspalvelut – kuten varhaiskasvatus ja perusopetus – ovat saatavilla kaikkialla. Sote-uudistuksen jälkeen valtionosuusmallin vaikutukset muuttuivat sattumanvaraisiksi, vaikeasti tulkittavaksi ja kuntia eriarvoistaviksi. Jotta malli vastaisi kuntien nykyisiä tehtäviä ja erilaistuvaa kuntakenttää, sen valuviat on korjattava pikaisesti.

Tällä hetkellä hyvinvointialueilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia turvata sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluja alueillaan. Syynä on hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimimattomuus.

Rahoituksen ongelmien seurauksena alueet eriytyvät, ja asukkaat eivät jatkossa saa yhdenvertaisia palveluja.

Kuntarahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tavoitteet:

- Kuntien valtionosuusjärjestelmä on uudistettava kokonaisvaltaisesti vastaamaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja palveluja. Ensivaiheessa on poistettava perusteettomina kuntien taloutta eriyttävät niin sanotut sote-erät siten, ettei muutoksilla vaaranneta kohtuuttomasti yhdenkään kunnan rahoitusasemaa.
- Kuntien tehtäviä ei lähtökohtaisesti lisätä. Jos uusia tehtäviä kuitenkin asetetaan, niistä aiheutuvat kulut kompensoidaan täysimääräisesti ja kuntakohtaisesti. Uudet tehtävät eivät saa lisätä kuntien taloudellista eriytymistä.

Kuntarahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tavoitteet:

- Kuntien verojärjestelmän muutokset eivät saa lisätä kuntien taloudellista eriytymistä.
- Turvataan työllisyysalueiden rahoitus siten, että työllisyyden hoidosta aiheutuvat kustannukset katetaan täysimääräisesti ja uudet veloitteet huomioidaan rahoituspohjassa. Mahdollistetaan työllisyysalueille nykyistä vaikuttavammat työkalut työllisyyden hoitoon.

Hyvinvointialueen rahoituksen ja rahoitusjärjestelmän uudistamisen tavoitteet:

- Hyvinvointialueiden rahoitusmalli on korjattava. Nykyisen mallin ongelmana on, että rahoituksen pohjana olevat palvelutarvekertoimet eivät heijasta alueiden todellista palvelutarvetta. Tämä vääristää valtion rahoituksen jakautumista ja epätasa-arvon kasvamista alueiden välillä. Rahoitusmallia on korjattava niin, että se pohjautuu väestön palvelutarpeisiin eikä diagnoosien tehtailuun.

Hyvinvointialueen rahoituksen ja rahoitusjärjestelmän uudistamisen tavoitteet:

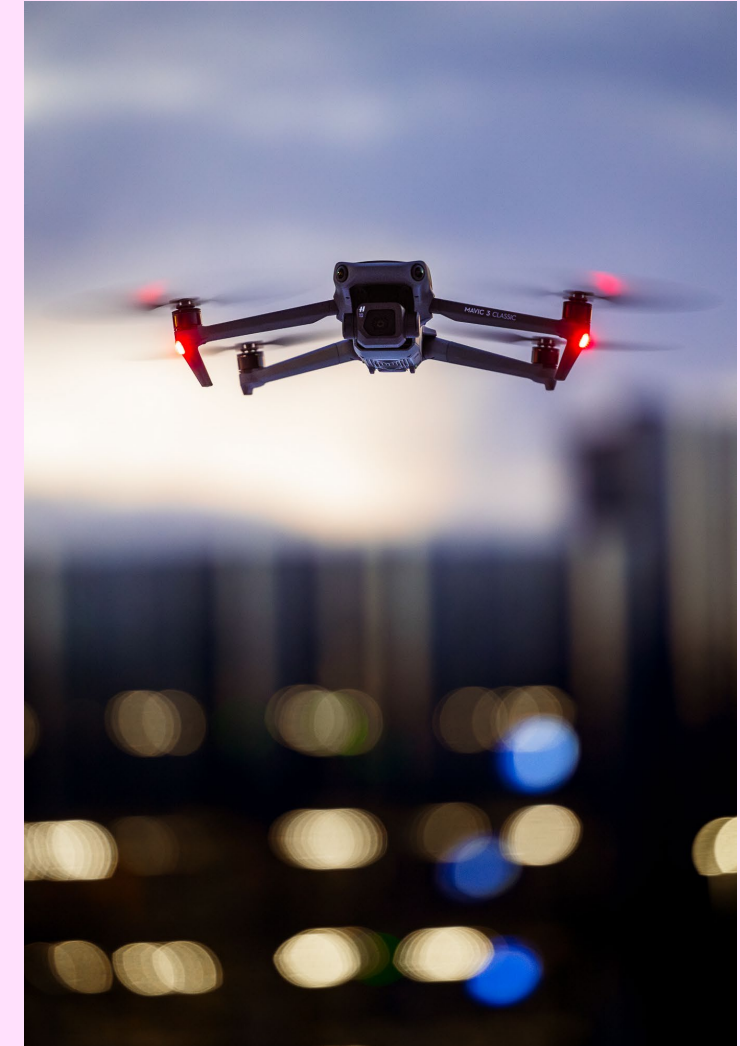
- Kansalaisille on turvattava kaikilla hyvinvointialueilla yhdenvertaiset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. On varmistettava, että hyvinvointialueiden lakisääteiset velvoitteet ja niihin saatava rahoitus ovat tasapainossa.
- Hyvinvointialueiden eriytymistä ei korjata eikä peruspalveluja turvata yhdistämällä alueita, vaan korjaamalla rahoitusmallia. Rahoitusmallin tulee olla yksinkertainen, läpinäkyvä, kannustava ja vähemmän virhealtis.

3. Turvallisuus ja huoltovarmuus

Keski-Suomella on merkittävä rooli turvallisuuden, resilienssin ja huoltovarmuuden vahvistajana. Tuotamme kansallisesti kriittisiä kyvykkyyksiä, jotka tukevat sekä Suomen kokonaisturvallisuutta että Nato-jäsenyyden tehtäviä. Bio- ja kiertotalousosaaminen lisää omavaraisuutta ja kriisinsietokykyä sekä vähentää riippuvuutta neitseellisistä raaka-aineista ja globaaleista toimitusketjuista.

Strateginen sijainti keskellä Suomea, valtakunnalliset liikenneyhteydet ja kaksi sotilaskenttää tukevat sotilaallista liikkuvuutta ja huoltovarmuutta. Jyväskylän seutu on kyberturvallisuuden osaamiskeskittymä. Maakunnassa toimii puolustus- ja turvallisuusteollisuuden ekosysteemejä, joissa viranomaiset, oppilaitokset ja yritykset tekevät tiivistä yhteistyötä; Central Finland Defence Network kokoaa puolustus- ja kaksikäyttöteknologian arvoverkoston, ja oppilaitoksilla on monipuolinen turvallisuusalan koulutustarjonta.

Turvallisuuden ja huoltovarmuuden tavoitteet:

- Valtio turvaa puolustuskyvyyden ja kokonaisturvallisuuden vahvistamiseksi tarvittavien osaamiskeskittymien rakentumisen. Vahvistetaan kiertotalouden roolia osana huoltovarmuutta. Keski-Suomeen luodaan eurooppalaisesti uniikki suorituskyvyn sekä tuote- ja ratkaisukehityksen testaus- ja kehittämisympäristö.
- Lisätään rahoitusta puolustus- ja kaksikäyttöteknologian aluelähtöisiin tutkimus- ja kehityshankkeisiin sekä yrityskiihdyttämöihin.

Turvallisuuden ja huoltovarmuuden tavoitteet:

- Vahvistetaan Keski-Suomen asemaa puolustushallinnon keskeisten toimintojen operatiivisena ja strategisena keskittymänä sekä tätä tukevien liiketoimintojen kehittymisen ja kasvun ympäristönä.
- Varmistetaan JYVSECTECin asema ja rahoitus kansallisena kyberturvallisuuden koulutus- ja harjoituskeskuksena.

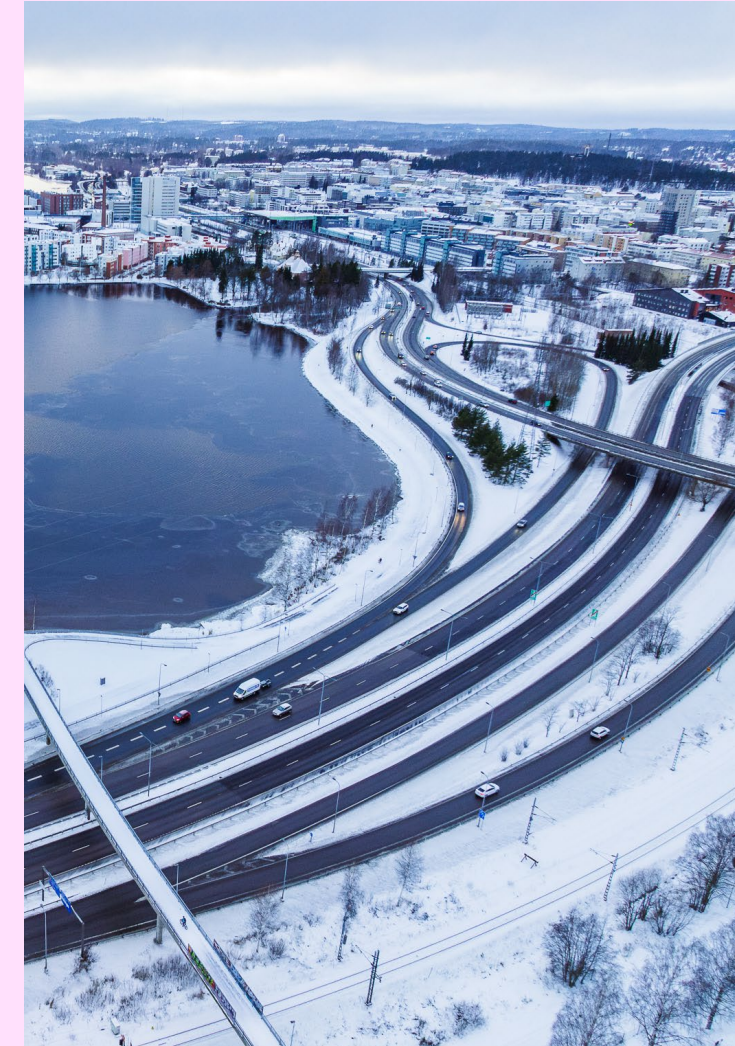
4. Saavutettava Keski-Suomi

Saavutettavuus sekä toimivat liikenneväylät ja -yhteydet ovat Keski-Suomen kasvun, elinvoiman ja huoltovarmuuden perusta.

Yhteyksien kehittäminen tukee työvoiman liikkuvuutta, elinkeinoelämän kuljetuksia sekä huoltovarmuutta ja sotilaallista liikkuvuutta.

Keski-Suomen sijainti logististen virtojen keskellä tekee maakunnasta luontevan solmukohdan kaikkiin ilmansuuntiin. Sujuvat liikenneyhteydet ja digitaalinen saavutettavuus varmistavat, että löydämme toisemme – ja meidät löydetään.

Liikennejärjestelmäsuunnittelussa huomioidaan eri liikkumismuotojen toisiaan täydentävä rooli sekä elinkeinoelämän tarpeet, mikä edellyttää eri tasoisten väylien tasapainoista kehittämistä.

Saavutettavuuden tavoitteet:

- Tehdään investointipäätös ja käynnistetään investointihanke Valtatien 4 parantamisesta Vaajakosken kohdalla.
- Valtio toteuttaa osana Päärata-kokonaisuutta Jyväskylä–Tampere -raideyhteyden kehittämishankkeen saattamalla hankesuunnittelun loppuun ja tekemällä investointipäätöksen.
- Kehitetään huoltovarmuudelle välttämättömiä poikittaisyhteyksiä ja länsirannikon satamien saavutettavuutta. Varmistetaan perusväylänpidon rahoitus ja alemman asteisen tieverkon käytettävyys.

Saavutettavuuden tavoitteet:

- Turvataan kolmen tunnin saavutettavuus Helsinki–Vantaan lentokentälle. Hyödynnetään Jyväskylän lentoaseman kustannustehokas kaksoiskäyttö ja varmistetaan sujuva lentoyhteys Keski-Suomesta maailmalle viime kädessä valtion rahoittamalla ostopalveluliikenteellä.

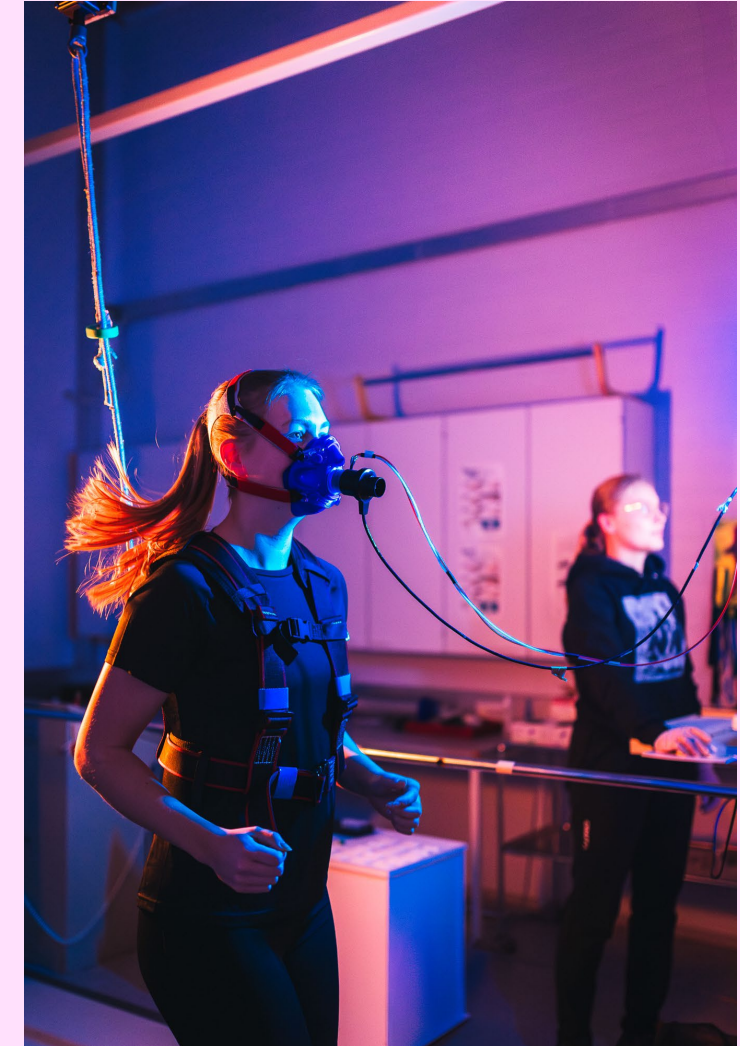

5. Osaaminen, koulutus ja sivistys

Kasvu, työllisyys ja tuottavuus nojaavat korkeaan osaamiseen. Uutta luova tutkimus uudistaa yhteiskuntaa ja muuttaa koko maailmaa.

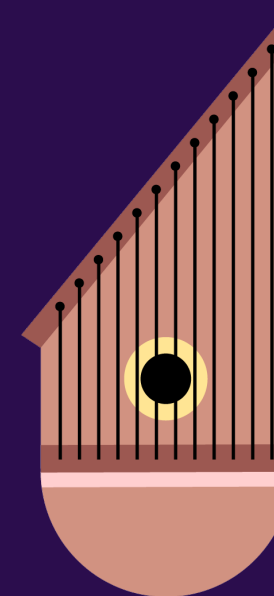
Sivistysmaakunta Keski-Suomi on kokoaan suurempi koulutuksen ja tutkimuksen keskittymä: koulutamme osaajia koko Suomen tarpeisiin. Siksi hallitusohjelman koulutusta ja tutkimusta koskevat linjaukset vaikuttavat täällä erityisen voimakkaasti.

Kun maailma on levoton ja keskustelu polarisoituu niin globaalisti kuin paikallisestikin, sivistys ja koulutus eivät ole vain kasvun kysymys. Ne ovat yhteiskuntarauhan perusta ja osa turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Koulutuksen ja tutkimuksen resurssit onkin turvattava. Samalla vahvistetaan osaamista, pidetään yhteiskunta koossa ja rakennetaan kestävää talouskasvua.

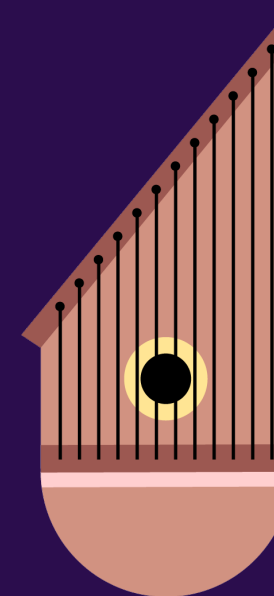
Osaamisen, koulutuksen ja sivistyksen tavoitteet:

- Luodaan korkeakouluvetoisia TKI-innovaatioekosysteemejä. Korkeakoulujen ja yritysten TKI-yhteistyötä tuetaan pitkäjänteisesti, ja rahoitusmallit kannustavat aitoon, tulokselliseen kumppanuuteen.
- Oppimisen uudistaminen on demografisen muutoksen ja kasvavan osaajatarpeen vuoksi kansallinen tehtävä. Se ulottuu varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta toisen asteen ja korkeakoulujen kautta jatkuvaan oppimiseen ja opettajankoulutukseen. Kuntien opetustoimen yhteistyön lainsäädännölliset esteet on purettava, jotta koulutuksen järjestämisessä voidaan tehdä enemmän yhdessä ja jotta saavutettavuus paranee. Korkeakoulupolitiikan ja -lainsäädännön tulee tunnistaa korkeakoulukonsernit ja joustavoittaa niiden toimintamahdollisuuksia.

Osaamisen, koulutuksen ja sivistyksen tavoitteet:

- Ihmisen ja teknologian vuorovaikutuksen ymmärtäminen on tulevaisuuden Suomen avainkysymys. Ymmärrys ihmisestä teknologian käyttäjänä, kehittäjänä ja teknologisen ympäristön oppijana edellyttävät panostuksia koulutukseen ja tutkimukseen.
- Avoin korkeakoulutus, joka päivittää ja uudistaa työikäisen väestön osaamista, tulee resursoida riittävän vahvasti. Jatkuvan oppimisen ratkaisujen tulee olla osa työ- ja elinkeinopolitiikkaa, ja vapaan sivistystyön mahdollisuudet koulutustason nostossa ja jatkuvassa oppimisessa tulee hyödyntää.
- Vahvistetaan koulutuksen kansainvälisyyttä. Osaamisperustaisen maahanmuuton edistämiseksi turvataan englanninkielisten koulutusohjelmien toimintaedellytykset säilyttämällä Suomeen työllistyvät lukuvuosimaksuvelvolliset opiskelijat oppilaitosten rahoitusmalleissa.

K

”

Sivistysmaakunnassa,
kaiken keskellä,
rakennamme
kestävää kasvua,
osaamista ja turvaa.

Kiitos!

KS

Keski-Suomi
Mellersta Finland
Central Finland

Lisätiedot:

Pekka Hokkanen

maakuntajohtaja

040 595 0016

pekka.hokkanen@keskisuomi.fi